

SOOMAA KOOSTÖÖKOGU KOOSOLEKU PROTOKOLL

Soomaa RP külastuskeskuses Tõramaal

03. september 2020

Algus kell 15:00, lõpp kell 17:30

Juhatas ja protokollis: Kaili Viilma

Osalejad:

1. Kaili Viilma
2. Sandra Urvak
3. Ülle Toots
4. Stella Martsoo
5. Meelis Suurkask
6. Tiia Salumets
7. Indrek Vainu
8. Anna Vainu
9. Raba Rü Vainu
10. Priit Voolaid
11. Kärt Linder
12. Ulvi Rosenberg
13. Ülle Kuldkepp
14. Tõnis Korts

PÄEVAKORD

1. Soomaa KKK koostamise protsess – Meelis Suurkask, KeA

Soomaa RP kaitsekorralduskava (edaspidi *KKK*) peaks valmima 2021. aasta lõpuks, mil senise *KKK* kehtivus lõpeb. Senise kava analüüsi, uue kava andmete koondamist ja ettevalmistustöid on plaanis alustada 2020. aasta novembris. Veebruarist plaanime alustada partneritelt info ja seisukohtade küsimisega ning töörühmade aruteludega. Kava annab **soovitusi** vajalikele tegevustel, kuidas kaitset korraldada, aga ei sea kolmandatele isikutele kohustusi ega mingeid piiranguid. Soovitusi kaitsekorra muutmiseks saab teha küll *KKK* koostamise raames, kuid kaitsekorda ehk piiranguid saab muuta vaid kaitse-eeskirjaga, mis on eraldi protsess.

Esialgelt tundub, et kõige paremini on senisel kaitsekorraldusperioodil läinud luhtade taastamisega ja hooldamisega, eriti on suurenenud karjatamise maht. Kavas on teha uue *KKK* raames analüüs, et kus võiks karjatada ja kus mitte või karjatada hiljem, kuna kõik kaitsealused niidutaimed ei talu varajast karjatamist. Näiteks siberi võhumõök talub hilist karjatamist väga hästi, aga varajast mitte.

Ilmselt on uue *KKK* raames avalikkuse jaoks kõige huvitavamad osad külastuskorraldus ja kaitsekorralduslikud tegevused ning kaitsekorra muutmise ettepanekud. Veebruaris moodustatakse töögrupid: 1. liigi- ja elupaikade, s.h. maastike; 2. metsanduse; 3. kultuuripärandi; 4. külastuskorralduse. Oktoobriks 2021 peaks *KKK* kokku saama, et alustada viimistlemist ja kinnitamismenetlust.

2. Keskkonnaameti ja Keskkonnainspektiooni ühendameti moodustamise protsessist – Kaili Viilma, KeA

01.01.2021 alustab tööd KeA ja KKI ühendasutus Keskkonnaameti nime all. Sisuliselt kaovad ära regioonid ja kogu töö korraldatakse valdkondliku juhtimisega läbi osakondade ja büroode. Eluslooduse valdkond jagatakse viieks osakonnaks: kaitse planeerimise, kaitse korraldamise, looduskasutuse, metsanduse ja eluslooduse järelevalve osakond. Klientide peamiseks suhtluspartneriks jääb looduskasutuse osakond, kes väljastab enamuse tegevuslubasid ja jagab infot looduskaitsete piirangute ning väärtuste kohta. Hetkel on käimas täpsete vastutusala ja menetlusprotsesside kokkuleppimine ning osakondade põhimääruste ettevalmistamine. Suurt tähelepanu pööratakse ühendasutuse uue veebikeskkonna disainimisele, kust kliendid peaks tulevikus palju kiiremini neid huvitava piirkonna ja valdkonna kohta infot, s.h. konkreetse vastutava spetsialisti kontaktid üles leidma.

Ühinemisest ja struktuuri muudatustest loodetakse halduskulude kokkuhoidu, õiguslike mõistete ja tõlgenduste ühtlustumist senise kahe eraldi tegutsenud asutuse vahel, ülesannete ja vastutuse täpsustumist ning operatiivsuse tõusu (nt. abitude loomadega tegelemisel).

Kuna juba on valmis disainitud ja hetkel programmeerimise järgus Eesti Keskkonnaportaali, siis mõne aasta pärast peaks inimestele kogu keskkonnainfo olema palju paremini ja ruumiandmetega seostatult kättesaadav, s.h. konkreetseid punkte, objekte või alasid puudutavad kitsendused, load, kooskõlastused vm. kirjavahetus.

3. Sügiseks kavandatud üritused Soomaa RP-s – Sandra Urvak, KeA

Kultuuripärandi üritused on esimesel poolaastal valdavalt ära jäänud, kuid edukalt toimusid siiski haabjapäevad, vikatimehe võistlus ja kohvikute päev. Sügisel on plaanis **traditsiooniliste tarade ehitamise koolitus**, võimalusel praktilises vormis, kui pole võimalik, siis loengu vormis.

T. Korts tegi ettepaneku, et RMK hooldusraiest jääb üle paraja suurusega kuuseritvasid, mida saaks ehk kokkuleppel RMK-ga kasutada roigasaia esitamiseks. Sandra Urvak uurib seda võimalust.

Plaanis **väljasõit Karepa ravimtaimede aeda**, et tellida töötuba ravimtaimede kasutamisest.

Soomaa sünnipäev toimub laupäeval, 12. detsembril ca kell 15

Joosep Metslangi juhendamisel saab ehk **Adojaani aita korrastada** rentnik Heiti Sosi nõusolekul. Tehti ettepanek teha kindlasti sünnipäeval mingi hariv ettekanne – kutsuda nt. Aadu Must piirkonna ajaloost. Sandra Urvak uurib seda võimalust.

Haabjas on teel UNESCO maailmapärandi nimistusse ja plaanis on kakskeelne ühepuupaadi raamat. Veebruari keskelt kuni märtsini tuleb Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu galeriis Tallinnas Pikal tänaval haabja näitus, mida saab kasutada hiljem rändnäitusena. Olemas on Peeter Ilusa haabja film lindil, mida soovitakse kindlasti kasutada.

Järgmine aasta on **meeskäsitööaasta**, kus antakse välja raamat ning seal on Soomaa lootsikumeister Priit-Kalev Parts, Aivar Ruukeli haabjavalmistamise oskused on jäädvustatud lootsikufilmi.

4. RMK tehtavad looduskaitsetööd – Priit Voolaid, RMK

Hetkel on veel käsil on Kikepera raba taastamistööd kahe kopaga ja on lootus saada raba servakraavid veel sel aastal kinni. Siis on Soomaa märgalade taastamisel esimene ring peal, parandustööd tulevad järgmisel aastal ja oktoobriks on plaanis vastav paranduskava ette valmistada.

Jätkutaastamise tegevused on kavas Tipu külas ja Osju luhal, kus sel aastal küll juba karjatati, aga võsud on ikkagi peale tulnud ja vaja veel taastada.

PLKde juurdepääsudega ollakse teise ringi peal, maahooldajatelt koguti nende ettepanekud veel vajalike juurdepääsude (truupide, sildade jms.) kohta. Mulgi heinamaa hoolduse võimaldamiseks tehakse Lemmjõe suurem sild ja paar ülepääsu kraavidest. Lisaks pannakse truupe Kuusekäärale jm. Töödega saab alustada kõige varem järgmisel aastal. Poldi PLK taastamine on ka veel pooleli.

Tipu küla jõesild on ka projekteerimisel ja vajab kindlasti korrastamist. Sild tehti ca 15 aastat tagasi, aga seda ei lubatud toona immutada.

Kikepera LKA Kauni raba taastamise raames toimuvad rabaservas raietööd.

T. Korts kiitis, et luhtade taastamine läks sealkandis väga kenasti ja luht jäi terveks.

P. Voolaid tunnistas, et Pääsma luhal nii hästi ei läinud ja luht sai ikkagi kahjustada ning vajab korrastamist.

Soomaa teed vajavad ülevoolukohti ja RMK-l on kogemus geokärjega, mis ülevoolukohtades pinnast kinni hoiab. Ülevoolukohad tuleb teedele väga õigestesse asukohtadesse kavandada.

5. Põhja-Sakala valla üldplaneeringust – Kärt Linder, KOV

Valla lehes ja Sakalas ilmus üldplaneeringu (edaspidi *ÜP*) ja keskkonnamõtjude hindamise (*KSH*) aruande avalikustamise info ning Soomaal korraldati ka avalik arutelu, kuu osalejaid ei tulnud. Soomaa osas said lisaks varasemale teemaplaneeringule *ÜP*-sse järgmised asjad: Metsküla külaselts soovib Taki silla taastamist; Tipu küla Soodi kinnistul tehakse *ÜP*-ga EKV vähendamise ettepanek. Sooviti ka Ruunaraibe vaatetorni, aga see ei saanud *ÜP*-sse. Selle aasta lõpuni on veel *ÜP* ettepanekute ja täienduste esitamise aeg.

Jaanus Rahula, endine abivallavanem, on nüüd KOVi uus vallavanem, sest eelmine astus tervislikel põhjustel tagasi.

6. Kohapeal algatatud teemad

T. Korts tegi ettepaneku teha karjaaedadesse ulukite liikumiseks ja joogikohtadeks läbipääsud. Selle võiks paika panna KKK-s. Ja oluline on pärast karjatamisperioodi lõppu aiad kohe ära koristada ja mitte enne karjatamise algust neid üles panna.

I. Vainu kurtis Soomaa teede erineva seisukorra üle, kuna teomanikud on erinevad.

KeA ei saa sekkuda teede hooldusesse ja lahendama peab need küsimused ikka maaomanik.

I. Vainu tegi ettepaneku, et vaatamisväärsusi ja -kohti turistidele peaks Soomaal mitmekesistama. Kaardistame võimalused KKK raames ära ja katsume ühiselt määrata prioriteedid, mida, kuidas ja kes selliseid vaatamisväärsusi rajaks ja hooldaks.

I. Vainu avaldas taas soovi riigimaadele jäävaid talusid inimestele asustamiseks anda. Õiguslik protseduur riigimaade kasutada saamiseks on olemas ja KeA ei saa sellesse KKK-ga sekkuda. Küll aga ei tee KeA takistusi vanade põlistalukohtade asustamiseks, vaid see on teretulnud.

2020. aasta erakordse turismisuve käibe langus oli 40% ja seda peamiselt välismaalaste arvelt, kuna Eesti kliente käis praktiliselt samapalju

Protokollis
Kaili Viilma